

bron :

Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen

PB C157 van 25/05/98

Advies van het Economisch en Sociaal Comité over de "Mededeling van de Commissie aan de Raad, aan het Europees Parlement, aan het Economisch en Sociaal Comité en aan het Comité van de Regio's - Een communautaire strategie voor de bevordering van warmtekrachtkoppeling (WKK) en het wegnemen van belemmeringen voor de ontwikkeling ervan" - (98/C 157/06)

De Commissie heeft op 23 oktober 1997 besloten, overeenkomstig artikel 198 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap het Economisch en Sociaal Comité te raadplegen over de voornoemde mededeling.

De Afdeling voor energie, nucleaire vraagstukken en onderzoek, die met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 3 maart 1998 goedgekeurd.

Rapporteur was de heer Bernabei.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 353e Zitting (vergadering van 25 maart 1998) het volgende advies uitgebracht, dat met 104 stemmen voor en 2 stemmen tegen, bij 4 onthoudingen is goedgekeurd.

1. Inleiding

1.1. De Europese Commissie heeft het Economisch en Sociaal Comité - evenals de Raad, het Europees Parlement en het Comité van de Regio's - een mededeling toegezonden over "Een communautaire strategie voor de bevordering van warmtekrachtkoppeling (WKK) en het wegnemen van belemmeringen voor de ontwikkeling ervan". Deze mededeling volgt op het Witboek (1) van de Commissie, waarover het Comité tot zijn spijt eens te meer niet is geraadpleegd.

1.2. Het Commissiedocument vormt tevens een antwoord op het verzoek

van het Europees Parlement om het gebruik van warmtekrachtkoppeling in de lid-staten te stimuleren en de huidige belemmeringen uit de weg te nemen. Bovendien is het een reactie op de aanbeveling van de Raad "Energie" van 27 mei 1997 om een communautaire strategie uit te stippelen voor de bevordering van duurzame energiebronnen en warmtekrachtkoppeling (WKK), die verder zullen bijdragen tot een verbetering van het rendement in de energiesector. (2) Het Comité heeft reeds adviezen uitgebracht over strategieën ter vermindering van de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen (3), en over strategieën ter bevordering van duurzame energie (4), energie-efficiëntie en rationeel energiegebruik (5). Ten slotte heeft de Raad "Energie" van 8 december 1997 een resolutie inzake de bevordering van een communautaire WKK-strategie goedgekeurd.

2. Het voorstel van de Commissie

2.1. Het doel van de Commissie is om, in het kader van het energiebeleid van de EU, een strategie voor te stellen, die de ontwikkeling van WKK in Europa en de penetratie ervan op de Europese energiemarkt als energiebesparend en milieuvriendelijk systeem voor de productie van warmte en kracht zal vergemakkelijken" (COM(97) 514 def., § 6). Deze strategie moet worden gebaseerd op maatregelen die elkaar zowel op het niveau van de Gemeenschap als van de lid-staten aanvullen, en dient tevens te sporen met de andere takken van communautair beleid.

2.2. Nadat de Commissie een overzicht heeft gegeven van de wetgeving (6), de technologische maatregelen - met name in het kader van Joule en Thermie - en de niet-technologise maatregelen - met name in het kader van SAVE en Synergie, evenals Phare, Tacis, MEDA en de financieringen van de EIB - wijst zij op een reeks factoren die warmtekrachtkoppeling en de ontwikkeling van WKK-installaties in de lid-staten in verschillende mate in de weg staan, te weten:

2.2.1. economische belemmeringen: problemen bij de toegang tot primaire energiebronnen en ontbreken van prijsconcurrentie, algemene en specifieke financieringsmoeilijkheden, het feit dat de milieukosten bij concurrerende energiebronnen niet worden geïnternaliseerd, de moeizame relatie tussen zelfopwekkers en elektriciteitsproducenten op het stuk van vrije toegang tot het net, te lage vergoedingen voor terugvoer van elektriciteit aan het net en hoge tarieven voor stand-by- en top-up- leveringen;

2.2.2. belemmeringen i.v.m. de wetgeving: lastige en tijdrovende

procedures voor het verkrijgen van vergunningen, en het ontzeggen van het recht op toegang tot het net;

2.2.3. institutionele belemmeringen: onevenwichtige en ondoorzichtige verhouding tussen particuliere bedrijven met WKK-installaties en openbare nutsbedrijven, die veelal een dominerende positie innemen;

2.2.4. specifieke belemmeringen: met name voor afstandsverwarming en -koeling, die in Europa technologisch gezien nog onvoldoende ontwikkeld en te duur zijn.

2.3. Binnen het samenhangende kader voor de tenuitvoerlegging van een communautair energiebeleid ter verbetering van het concurrentievermogen van Europese ondernemingen op de wereldmarkt, de milieubescherming en de voorzieningszekerheid, waar het Comité onlangs nog ten volle mee heeft ingestemd (7), schetst de Commissie nu een nieuwe communautaire strategie voor warmtekrachtkoppeling. Deze strategie is gebaseerd op het streven, het ter vervanging van bestaande installaties geïnstalleerde WKK-vermogen in 2010 te verdubbelen en de inzet van de bestaande installaties met 30 % te verhogen, zodat het aandeel van warmtekrachtkoppeling in de totale elektriciteitsproductie stijgt van 9 tot 18 %, waardoor de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen met 4 % zou dalen.

3. Warmtekrachtkoppeling in internationaal verband

3.1. Tijdens de in december jl. te Kyoto gehouden Conferentie inzake de wereldwijde klimaatverandering, zijn voor alle partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties specifieke streefwaarden vastgesteld voor de vermindering van de emissies van broeikasgassen in 2010 (ten opzichte van 1990): - 8 % voor de EU-lid-staten, - 7 % voor de VS, en - 6 % voor Japan.

3.2. Hiermee wordt een verbindende milieu-eis toegevoegd aan het vooral in geïndustrialiseerde landen gehanteerde algemene vereiste, namelijk om het energieverbruik in te dammen, de voorzieningszekerheid te vergroten en brandstoffen efficiënter te gebruiken.

3.3. Inmiddels staat vast dat de WKK-technologie een van de weinige technologieën is waarmee zowel de energie-efficiëntie als de bescherming van het milieu in belangrijke mate zijn gediend.

3.4. Ook de VS en Japan hebben al lang geleden het nut van ontwikkeling van WKK. ingezien. In dit verband hebben zij algemene en specifieke wetten

uitgevaardigd, waarmee belasting- en andere faciliteiten en nieuwe financieringsmogelijkheden worden geboden en programma's voor research en demonstratie op het gebied van WKK, zijn uitgebreid.

3.5. Sommige van deze wetten kunnen wellicht model staan voor een nog uit te stippelen doeltreffend WKK-beleid in de EU.

4. Een Europese strategie voor warmtekrachtkoppeling

4.1. Het Comité is over het algemeen zeer ingenomen met het initiatief van de Commissie om een communautaire strategie ter bevordering van warmtekrachtkoppeling voor te stellen.

4.2. Het Comité wijst er wel op dat de daarin beschreven doelstelling, nl. verdubbeling van het aandeel van WKK, in de totale elektriciteitsproductie van 9 % naar 18 % in het jaar 2010, zeer ambitieus is en nog de nodige inspanningen zal vergen. Het onderstreept dat dit doel alleen kan worden verwezenlijkt indien de lid-staten volledig gehoor geven aan wat de Gemeenschap van hen vraagt. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de verschillende uitgangssituaties en de uiteenlopende marktbehoeften.

4.3. Ten slotte benadrukt het Comité dat de door de Raad goedgekeurde algemene richtsnoeren alleen bij de concrete nationale doelstellingen en actieplannen zullen aansluiten indien dwarsverbanden kunnen worden gelegd tussen de programma's van de afzonderlijke lidstaten en de grote lijnen van het meer algemene communautaire energiebeleid, dat betrekking heeft op alle energiebronnen en technologieën, en dat gebaseerd is op de consensus van de partijen en niet van bovenaf is opgelegd.

4.4. Volgens het Comité moeten alle in de nationale systemen voor energievoorziening aanwezige mogelijkheden worden benut, ondanks hardnekkige structurele verschillen, zodat de WKK-technologieën aanzienlijk worden uitgebreid en doordringen tot de sectoren elektriciteit en afstandsverwarming en -koeling.

4.4.1. In tal van lid-staten zijn nog altijd thermo-elektrische installaties met laag energierendement in gebruik die werken op energiebronnen welke een hoge uitstoot van vervuilende stoffen veroorzaken. Volgens het Comité kan de WKK-technologie de meest geschikte oplossing bieden wanneer de vraag naar elektriciteit gepaard gaat met een grote, langdurige warmtebehoefte. Bij het aanwijzen van locaties voor nieuwe WKK-installaties dient rekening te worden gehouden met de

commerciële mogelijkheden van warmte, koeling en ontzilting.

4.4.2. De meest efficiënte oplossing zou zijn, nieuwe WKK-installaties met een hoog rendement te bouwen, en tegelijkertijd oudere installaties met een laag rendement die meer vervuiling veroorzaken, te sluiten dan wel te moderniseren; hiervoor zouden de lid-staten de WKK-Richtlijn moeten toepassen. Volgens het Comité is het zaak dat de Commissie dit probleem in de gaten houdt en controleert of deze aanpak in de nationale programma's voldoende tot uiting komt, o.m. naar aanleiding van Richtlijn 96/92/EG (8) over de interne elektriciteitsmarkt en de toekomstige herziening van de Richtlijn over grote verbrandingsinstallaties.

4.4.2.1. De vraag naar elektriciteit in Europa vertoont een permanent stijgende lijn. Worden nieuwe productie-installaties gebouwd om aan deze grotere vraag te voldoen, dan moet voorrang worden gegeven aan WKK-installaties, mits dat realiseerbaar is en ook economisch gezien voordeel oplevert, in de zin van lagere kosten voor de eindgebruikers.

5. Ontwikkelingsperspectieven voor afstandsverwarming en -koeling, en ontzilting

5.1. Met betrekking tot de sector afstandsverwarming is het Comité het ermee eens dat WKK een belangrijke bijdrage kan leveren, ondanks de sterk uiteenlopende situaties in Europa als gevolg van weersomstandigheden, maar ook van actieve stimuleringsmaatregelen en subsidies van regeringen en initiatieven van lokale overheden, op grond van sociale kosten-baten analyses van WKK ten opzichte van meer traditionele oplossingen.

5.2. Hoewel de systemen voor afstandskoeling, de zgn. "district cooling systems" (DCS), minder zijn ingeburgerd (1500 van in totaal 7 000 installaties), zou de aanleg van zulke systemen volgens het Comité moeten worden gestimuleerd, rekening houdend met de specifieke weers- en milieuomstandigheden. Dat kan d.m.v. kleinschalige en flexibele proefprojecten; in dit verband verdient het DCS-experiment tijdens de Expo '98 van Lissabon speciale aandacht.

5.3. Deze positieve ervaringen kunnen worden uitgebreid, mits de belemmeringen i.v.m. wetgeving worden overwonnen en een oplossing wordt gevonden voor de financiering van de investeringen, die vanwege hun aard pas na lange tijd enigszins winstgevend zijn. In een gedereguleerde

economie zal het besluit om in warmtekrachtkoppeling te investeren, afhangen van de te verwachten opbrengst uit kapitaal in vergelijking met alternatieve investeringen.

5.4. Hetzelfde kan worden opgemerkt over de gecombineerde productie van elektriciteit en ontzilting van zeewater, een procédé dat van bijzonder belang is voor gebieden als het Middellandse-Zeegebied of bepaalde eilandregio's. Alle bovenstaande voorstellen kunnen zonder meer op deze techniek worden toegepast.

5.5. Volgens het Comité dient bijzondere aandacht uit te gaan naar de situatie in de LMOE, vooral de landen die kandidaat zijn voor het lidmaatschap van de EU, waar de afstandsverwarming in het verleden op grote schaal is ingevoerd en tot op de dag van vandaag tientallen miljoenen inwoners van warmte voorziet. Het Comité is van mening dat de voorwaarden en middelen aanwezig zijn - d.m.v. Phare, Tacis en Synergy - om ingrijpende modernisering en innovaties uit te voeren die een aanzienlijke energiebesparing, een verbetering van de kwaliteit van het milieu en een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen tot gevolg hebben.

6. Warmtekrachtkoppeling in de industrie- en dienstensector

6.1. De Commissie bevestigt in haar Mededeling dat ook in de industrie- en dienstensector grote mogelijkheden voor WKK in het verschiet liggen. Het vooronderzoek is onlangs afgerond, maar het is wenselijk de resultaten up-to-date te maken, om betrouwbare en gekwantificeerde voorspellingen te kunnen doen.

6.2. Het Comité beveelt de Commissie aan, dit onderzoek zo spoedig mogelijk van start te laten gaan en op een nauwkeurige beoordelingsmethode te baseren; de resultaten van het onderzoek kunnen de lid-staten helpen bij het voorbereiden van ontwikkelingsplannen voor afstandsverwarming en -koeling in de industrie- en dienstensector.

6.3. Het opheffen van de belemmeringen voor WKK

6.3.1. Bovengenoemd vooronderzoek heeft ook inzicht gegeven in de wettelijke en institutionele belemmeringen die de ontwikkeling van investeringen in de industrie- en dienstensector in veel landen hebben vertraagd.

6.3.2. Deze moeilijkheden komen voornamelijk tot uiting in de betrekkingen tussen bedrijven die WKK-installaties tot stand hebben gebracht of willen brengen en bedrijven die netwerken van openbaar nut beheren (onrendabele prijzen voor teruggevoerde elektriciteit, weigering van sommige energiedistributiebedrijven om energie aan te kopen, hoge kosten voor noodleveringen en stand- by-diensten, moeilijke toegang tot netwerken, enz.).

6.3.3. Al deze kwesties dienen te worden geregeld in het kader van de definitieve uitvoering van Richtlijn 96/92/EG inzake de liberalisering van de interne elektriciteitsmarkt.

6.3.4. Het ESC zegt de Commissie zijn steun toe voor het nauwgezet controleren van de correcte toepassing van de voorschriften uit de elektriciteitsrichtlijn door de lid-staten, zodat ook oneigenlijke belemmeringen voor de ontwikkeling van warmtekrachtkoppeling zo snel mogelijk uit de wereld worden geholpen.

6.3.5. In deze context is het bijgevolg zaak, bedrijven met WKK-installaties en openbare nutsbedrijven aan te moedigen samen te werken op het gebied van productie en transport van energie via het elektriciteitsnet.

6.3.6. Het Comité gaat dan ook akkoord met de aanpak van de Mededeling, die nieuwe vormen van overeenkomsten stimuleert, om specifieke doelstellingen op het stuk van efficiency en technologische innovatie te bereiken.

6.3.7. Met betrekking tot het gebruik van energiebronnen voor WKK-installaties deelt het Comité de opvattingen van de Commissie over het belang van aardgas in de toekomst. Wel dringt het erop aan, de nodige aandacht aan het gebruik van bepaalde duurzame energiebronnen, met name biomassa, te besteden.

6.4. Internalisering van milieukosten

6.4.1. De keuze voor het gebruik van warmtekrachtkoppelingstechnologieën in de industrie- en dienstensector, en met name bij elektriciteits-distributiebedrijven, is in verschillende landen op economische hindernissen gestuit; het besluit om in WKK te investeren, werd immers louter op grond van de potentiële opbrengst voor de afzonderlijke bedrijven genomen.

6.4.2. Het besluit van ondernemers om een aanzienlijke hoeveelheid financiële middelen te investeren, ketst dikwijls af op de overweging dat het veel gemakkelijker is stoom te blijven produceren in oude en inefficiënte maar volledig afgeschreven installaties, en elektriciteit van het net af te nemen of zelf elektriciteit te produceren zonder de daarbij vrijkomende warmte te benutten.

6.4.3. De Commissie heeft duidelijk de noodzaak gevoeld aan deze situatie een einde te maken door te bevestigen dat warmtekrachtkoppeling een van de weinige instrumenten is waarmee de uitstoot van broeikasgassen kan worden teruggedrongen, en waarmee aanzienlijke besparingen in het energieverbruik te verwezenlijken zijn.

6.4.4. Om bestaande WKK-initiatieven te beschermen en nieuwe te stimuleren, worden in de Mededeling van de Commissie twee afzonderlijke maatregelen voorgesteld: 1) internalisering van de externe kosten en van de milieuvoordelen in de kosten van energieverbruik, d.m.v. fiscale stimulansen, en 2) mobilisering van traditionele en alternatieve financiële instrumenten om bij te dragen aan het rendement van investeringen in WKK-installaties in de industrie- en de dienstensector.

6.4.5. Het instrument "internalisering van de externe kosten" stamt uit het vijfde milieu-actieprogramma, dat eind 1995 door de Raad en het Europees Parlement is goedgekeurd. Het is tevens terug te vinden in het voorstel voor een richtlijn tot herstructurering van de regelingen voor de belasting van energieproducten, dat vanwege de complexiteit van de materie en de door het Verdrag vereiste unanimitéit nog steeds bij de Raad in behandeling is.

6.4.6. Voorgesteld wordt, voor de hele Gemeenschap een minimumbelasting voor energieproducten vast te stellen, en de door WKK-installaties geproduceerde elektriciteit en warmte van deze belasting vrij te stellen.

6.4.7. De gedachte hierachter is, dat investeringen in warmtekrachtkoppeling zo weer rendabeler worden gemaakt, en bedrijven in die zin worden gestimuleerd.

6.4.8. Op 29 oktober 1997 heeft het ESC een advies (9) goedgekeurd waarin wordt ingegaan op de mogelijke positieve gevolgen van en

problemen i.v.m. de uitvoering van het beginsel van een selectieve en geharmoniseerde belasting van het energieverbruik, als instrument om de milieuvoordelen van zeer efficiënte energie-installaties te completeren.

6.4.9. Het ESC wijst er niettemin op dat de Commissie ter bevordering van een rationeel energieverbruik onverwijld verdere mogelijkheden moet onderzoeken om de energie- en milieuvoordelen van warmtekrachtkoppeling in haar fiscaal beleid te verdisconteren (zie paragraaf 4.7 van de Mededeling). In dit verband moeten er echter ook plannen worden opgesteld voor de afname van warmte en warm water en dienen de nodige stimuleringsmaatregelen te worden genomen om ervoor te zorgen dat de productie en de afname van warmte zoveel en zo doeltreffend mogelijk met elkaar in evenwicht worden gebracht.

6.4.10. In sommige lid-staten, maar ook in Japan en de VS, kunnen voorbeelden van specifieke fiscale stimuleringsmaatregelen worden aangewezen (bijvoorbeeld een gedeeltelijke belastingaftrek bij investeringen, verhoging van het afschrijvingspercentage gedurende de eerste jaren, enz.), die door de lid-staten in aanmerking zouden kunnen worden genomen.

6.5. Mobilisering van financieringsinstrumenten

6.5.1. De voorbereidende studies die in opdracht van de Commissie zijn verricht naar de stand van zaken en de toekomstperspectieven van warmtekrachtkoppeling in Europa, wijzen erop dat de ontwikkeling van deze sector wordt belemmerd door een tekort aan beschikbare financiële middelen voor investeringen in matig of weinig rendabele projecten met een te lange terugverdientijd.

6.5.2. Om een voorbeeld te geven: als een onafhankelijke studentenflat de beschikking zou hebben over kapitaal, dan zou de investering hiervan in een WKK-installatie jaarlijks waarschijnlijk 9 % voordeel opleveren. Dit is meer dan de 7 % reëel die van effecten mag worden verwacht. De investering in WKK zou dus een verstandige belegging zijn. De industriesector, die met andere risico's te maken heeft dan het onderwijs, kan een rendement van 15 tot 25 % verlangen; warmtekracht-koppeling is alleen verantwoord in een continu werkend industrieel bedrijf met een grote behoefte aan warmte en elektriciteit, zoals chemische en staalfabrieken. Overheidsbedrijven

als grote ziekenhuizen hebben nog met een andere beperkende factor te maken, nl. dat investeringen in WKK misschien wel economisch verantwoord zijn, maar dat zij kunnen worden verhinderd door bezuinigingen op investeringsuitgaven van de overheid.

6.5.3. Tot nu toe zijn de meeste resultaten op het gebied van warmtekrachtkoppeling in Nederland geboekt. Zonder het stimuleringsbeleid dat de regering de afgelopen jaren heeft gevoerd, zouden echter veel minder van dit soort installaties zijn gebouwd, zoals in het verslag over Joule II uit februari 1995 wordt benadrukt (10).

6.5.4. In veel landen zijn op vergelijkbare gronden diverse soorten economische en financiële steun verleend, zoals subsidies en leningen tegen gunstige voorwaarden. Volgens het verslag van het Internationaal Energie Agentschap (11) wordt warmtekrachtkoppeling in veel lid-staten beschouwd als een "infant industry", die in de startfase dient te worden beschermd.

6.5.5. Terugblikkend in de tijd zijn enkele belangrijke voorbeelden aan te wijzen. De investeringen werden vaak voor zo'n 25 à 40 % gedekt door subsidies, en de kosten voor het maken van haalbaarheidsstudies werden nog zwaarder gesubsidieerd (11). Voor Canada, de Verenigde Staten en Japan gelden vergelijkbare cijfers.

6.5.6. Toch lijkt de Commissie dit punt in haar Mededeling enigszins buiten beschouwing te laten, wellicht omdat deze materie hoofdzakelijk onder de bevoegdheid van de lid-staten valt.

6.5.7. Het Comité is van mening dat een verstandig evenwicht moet worden gezocht tussen de liberalisering van de interne markt, de beginselen van het communautaire mededingingsbeleid op het stuk van steunregelingen, de doelstellingen van de strategie tot verdubbeling van het WKK-aandeel in het jaar 2010, evenals, nu meer dan ooit, de internationale afspraken waartoe de EU zich in het kader van de conferentie van Kyoto heeft verbonden.

6.5.8. In dit verband dringt het Comité er bij de Commissie op aan, de lid-staten aan te sporen alle maatregelen te nemen die nodig zijn om investeringen in WKK-installaties met name via zachte leningen te steunen, zodat deze initiatieven daadwerkelijk iets opleveren en geen concurrentievervalsing in de hand werken. Alleen op die manier kan het ambitieuze doel, de geïnstalleerde WKK-capaciteit in het jaar 2010

te verdubbelen in een volledig geliberaliseerde interne energiemarkt, worden bereikt.

6.5.9. Verder wordt in de Mededeling voorgesteld steun van de Europese Investeringsbank aan WKK-projecten uit te breiden; ook andere Europese en internationale financiële instellingen, zoals de EBWO en de Wereldbank, zouden soortgelijke maatregelen moeten nemen. Daarnaast zal het nieuwe beheer van de regionale structuurfondsen een belangrijke impuls kunnen geven aan de ontwikkeling van deze sector in regio's die met een achterstandsituatie te kampen hebben.

7. De bijdrage van de communautaire programma's aan de ontwikkeling van WKK

7.1. Volgens het Comité moeten de programma's Phare en Tacis, m.b.v. de onderzoeksresultaten van Synergy en (voor Latijns-Amerika) Alure, in sterkere mate worden ingeschakeld voor de bouw van WKK-installaties in de LMOE en Latijns-Amerika, om snel grote vorderingen te maken op het gebied van energiebesparing, rationeel energiegebruik en bestrijding van milieuvervuiling. Met betrekking tot het MEDA-programma wordt opgemerkt dat dit programma momenteel geen steun aan de infrastructuur- en energiesector omvat, wat wel het geval zou moeten zijn. De opzet van dit programma dient derhalve te worden bijgesteld.

7.2. De communautaire programma's op het gebied van O&TO en D, met name Joule en Thermie, zijn sinds jaar en dag gericht op specifieke onderwerpen i.v.m. warmtekrachtkoppeling. Hoewel algemeen wordt erkend dat de technologie op het gebied van WKK, koeling en ontzilting relatief vergevorderd is, zijn er toch nog technische en economische verbeteringen mogelijk die het gebruik van warmtekrachtkoppeling t.o.v. de traditionele energiesystemen kunnen bevorderen.

7.2.1. Binnen het vijfde kaderprogramma voor O&TO zal veel aandacht moeten worden geschonken aan problemen i.v.m. energie en milieu. De nieuwe "problem solving"- aanpak van daarmee verband houdende kern activiteiten, met name "de stad van de toekomst", "geavanceerde energiesystemen" en "aquatische technologieën" zou moeten bijdragen aan de opwaardering van WKK en met name van WKK-projecten op mini- en microschaal, dicht bij de verbruikscentra. Zoals de Commissie zelf al heeft benadrukt, kunnen dergelijke projecten geavanceerde oplossingen bieden en behoorlijke kosten- en energiebesparingen met

zich brengen.

7.2.2. Bovendien is een zeer belangrijke rol weggelegd voor het programma SAVE II en in mindere mate ook voor Altener II; deze programma's zouden innovatieve oplossingen moeten bieden, met eenduidige technische voorschriften, en moeten zorgen voor een vlotte commercialisering en penetratie op de markt, waar WKK-technieken in de toekomst op eigen kracht moeten kunnen concurreren.

7.2.3. De Commissie is van plan deze programma's in het kader van een allesomvattend meerjarenprogramma voort te zetten; het Comité spreekt zijn goedkeuring uit over de integratie van WKK in deze strategie, waarover het een apart advies zal uitbrengen.

8. Conclusies en aanbevelingen

8.1. Het Comité is overtuigd voorstander van het Commissie-initiatief voor een communautaire strategie ter bevordering van warmtekrachtkoppeling in combinatie met afstandskoeling en afvalwaterzuivering. Het is namelijk van mening dat dit de enige manier is waarop de Europese Unie de in Kyoto aangegane verplichting tot vermindering van de uitstoot van broeikasgassen kan naleven, in overeenstemming met de recente denkbeelden over energie-efficiëntie en duurzame ontwikkeling.

8.2. Het Comité beveelt de Commissie aan, eerst de adviezen van de communautaire instellingen af te wachten, en daarna een specifiek "actieplan" vast te stellen waarin de algemene beleidslijnen kunnen worden gecoördineerd met de keuzen en besluiten van de lid-staten, waarbij ook naar de grote structuurverschillen moet worden gekeken. Het Comité hoopt dat dit actieplan aan het onlangs gepresenteerde kaderprogramma voor energie wordt toegevoegd, zodat de communautaire initiatieven op energiegebied meer samenhang en zichtbaarheid krijgen.

8.3. De lid-staten blijven uiteindelijk verantwoordelijk voor het nieuwe beleid. Zij moeten zo spoedig mogelijk de in etappes te realiseren specifieke nationale WKK-doelstellingen voor het jaar 2010 vaststellen, en instrumenten hiervoor aanwijzen.

8.4. Het succes van de Europese strategie voor de ontwikkeling van warmtekrachtkoppeling staat of valt met de doeltreffendheid van de samenwerking tussen de Commissie en de lid-staten.

8.5. Het Comité dringt erop aan dat deze doelstelling de hoogste prioriteit krijgt, en doet de Commissie, het Europees Parlement en de Raad de volgende aanbevelingen:

8.5.1. de problematiek en de initiatieven ter bevordering van WKK moeten volledig worden opgenomen in het kader van de meerjarenstrategie voor een energiebeleid, ten behoeve van continuïteit en zekerheid van de maatregelen op dit gebied; hierbij dient rekening te worden gehouden met de verschillende uitgangssituaties en het subsidiariteitsbeginsel;

8.5.2. er moet een juist evenwicht tot stand worden gebracht tussen enerzijds de liberalisering van de interne markt en steunregelingen t.b.v. het milieu die door de beugel van het communautaire mededingingsbeleid kunnen, en anderzijds de strategische doelstellingen tot verdubbeling van het WKK-aandeel in het jaar 2010, evenals de internationale afspraken waartoe de EU zich in het kader van de conferentie van Kyoto heeft verbonden;

8.5.3. er dient voortdurend te worden gecontroleerd of de (toekomstige) richtlijnen over de interne markt voor elektriciteit en aardgas op correcte wijze door de lid-staten in nationaal recht worden omgezet, ten einde een groot deel van de wettelijke en institutionele belemmeringen voor WKK weg te nemen;

8.5.4. de nationale programma's voor herstructurering van de sector voor productie en transport van elektriciteit dienen te worden bewaakt en gecontroleerd;

8.5.5. er moet worden gezorgd voor een voortdurende uitwisseling van informatie en ervaringen tussen de lid-staten op het gebied van steun aan en stimulering van warmtekrachtkoppeling in de industrie- en diensten-sector en bij afstandsverwarming, -koeling en ontzilting;

8.5.6. er moet worden gezorgd voor het opstellen, verzamelen en verspreiden van geharmoniseerde statistieken over de stand van zaken en de ontwikkeling van warmtekrachtkoppeling in de lid-staten en de LMOE die kandidaat zijn voor het lidmaatschap van de EU;

8.5.7. er moeten concrete maatregelen worden vastgesteld voor de internalisering van externe en milieukosten d.m.v. fiscale en andere instrumenten, om de energie-en milieuvoordelen van

warmtekrachtkoppeling te benutten;

8.5.8. er moeten wettelijke voorschriften komen ter bevordering van onderhandelingen met energiedistributiebedrijven inzake de aankoop van in WKK-installaties geproduceerde elektriciteit, naar het voorbeeld van vergelijkbare initiatieven van het Europees Parlement op het gebied van duurzame energie;

8.5.9. het is zaak, communautaire en nationale financiële instrumenten te mobiliseren - met name zachte leningen - om investeringen in nieuwe WKK-installaties aan te moedigen en te bevorderen, door een programma voor de geleidelijke sluiting en modernisering van verouderde installaties op te stellen;

8.5.10. er dient een gemeenschappelijke methode te worden ontwikkeld om de kwaliteit van projecten voor de bouw van nieuwe WKK-installaties en/of modernisering van bestaande installaties te certifiëren aan de hand van gemeenschappelijke doeltreffendheidscriteria, onder meer om de financiering door de Gemeenschap en de lid-staten van goedgekeurde projecten te bevorderen;

8.5.11. onderzocht moet worden, of WKK-installaties kunnen worden opgenomen in het toekomstige systeem van verhandelbare emissierechten m.b.t. broeikasgassen; dit systeem wordt momenteel bestudeerd door de diensten van de Verenigde Naties, n.a.v. de in Kyoto gemaakte afspraken;

8.5.12. binnen de kern activiteiten van het vijfde kaderprogramma voor O&TO en D, met name op het gebied van stadsplanning, geavanceerde energiesystemen en waterbeheer, dient voldoende ruimte te worden ingebouwd voor de nieuwe WKK-technologieën, nl. vooral voor kleinschalige, flexibele en decentrale installaties.

Brussel, 25 maart 1998.

De voorzitter van het Economisch en Sociaal Comité
T. JENKINS

Voetnoten:

1. Een energiebeleid voor de Europese Unie.
2. Resolutie van de Raad over klimaatverandering - Energieraad van 27 mei 1997.
3. De energiedimensie van klimaatveranderingen: PB C 19 van 21.1.1998.
4. Energie voor de toekomst: hernieuwbare energiebronnen - Groenboek voor een communautaire strategie: PB C 206 van 7.7.1997 en Altener II: PB C 19 van 21.1.1998.
5. SAVE II, PB C 82 van 19.3.1996.
6. Aanbeveling van de Raad (77/714/EEG) van 25 oktober 1977; Aanbeveling van de Raad (88/611/EEG) van november 1988; Het energiehandvest; De richtlijn inzake de liberalisering van de interne elektriciteitsmarkt-Richtlijn 96/92/EG: PB L 27 van 30.1.1997; De belasting van energieproducten: PB C 139 van 6.5.1997.
7. PB C 19 van 21.1.1998.
8. PB L 27 van 30.1.1997.
9. PB C 19 van 21.1.1998.
10. Joule II-project voor D-G XVII, februari 1995, blz. 13.
11. Zie onder andere het onderzoek "Combined heat and power generation in IEA member countries" van het Internationaal Energie Agentschap, oktober 1994.

Voor vragen en/of opmerkingen over EMIS kunt u mailen naar emis@vito.be

Copyright © [VITO](http://www.vito.be) 04/06/1998

Ontwerp [EMIS](http://www.emis.vito.be).